

Брюксел, 14 март 2025 г.
(OR. en)

6934/25

ENV 140
CLIMA 64
COMPET 141
IND 69
FIN 287
ENER 67

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ док. Ком.:	6515/25
Относно:	Екологично измерение на Пакта за чиста промишленост – Обмен на мнения

1. Председателството изготви приложената бележка и въпроси към министрите, за да даде насоки за обмена на мнения по посочената по-горе тема на заседанието на Съвета (Околна среда) на 27 март 2025 г.
2. Комитетът на постоянните представители се приканва да вземе под внимание бележката и въпросите на председателството и да ги предаде на Съвета с оглед на обмена на мнения.

Екологично измерение на Пакта за чиста промишленост

– Обмен на мнения –

Въведение

В заключенията си от април 2024 г.¹ Европейският съвет призова за нов пакт за европейската конкурентоспособност. Този призив беше затвърден с Декларацията от Будапеща относно новия пакт за европейската конкурентоспособност, приета от лидерите от ЕС през ноември 2024 г. В съответствие с политическите насоки за периода 2024 – 2029 г. Европейската комисия, мотивирана от констатациите в докладите на Енрико Лета и Марио Драги, публикува на 29 януари 2025 г. съобщението си „Компас за конкурентоспособността на ЕС“². В съобщението се очертават редица инициативи, насочени към преодоляване на изоставането в областта на иновациите, изграждане на съвместна пътна карта за декарбонизация и конкурентоспособност, намаляване на прекомерните зависимости и повишаване на енергийната независимост и икономическата сигурност.

Съобщението „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“³, публикувано от Комисията на 26 февруари 2025 г., е една от водещите инициативи, предвидени в компаса за конкурентоспособността. Целта на Пакта за чиста промишленост е ЕС да се утвърди като конкурентоспособен и привлекателен център на производство чрез насърчаване на чистите технологии и кръговите стопански модели.

Съвместен план за конкурентоспособност и декарбонизация

В настоящата епоха на нарастващо геополитическо напрежение, забавен икономически растеж и технологична конкуренция ЕС трябва спешно да създаде за своята промишленост солидна икономическа обосновка за инвестиции в декарбонизация и да се справи с предизвикателствата в сектора на чистите технологии и енергоемките отрасли. Целта на ЕС да се превърне в неутрална по отношение на климата икономика до 2050 г. трябва да бъде придружена от предвидима рамка за промишлените отрасли, която да гарантира тяхната конкурентоспособност и да укрепва икономическата устойчивост.

¹ Док. EUCO 12/24.

² Док. 5785/25.

³ Док. 6515/25.

В Пакта за чиста промишленост се очертават действия за превръщане на декарбонизацията в двигател на растежа за европейските промишлени отрасли, като се гарантира стабилната ѝ интеграция в политиките в областта на промишлеността, конкуренцията, икономиката и търговията. За да се изгради икономическа обосновка, бяха набелязани шест движещи фактора, които засягат енергията на достъпни цени, водещите пазари, финансирането, кръговостта и достъпа до суровини, световните пазари и международните партньорства и уменията.

Що се отнася до достъпа до **енергия на достъпни цени** и въз основа на Плана за действие за енергия на достъпни цени⁴, в Пакта за чиста промишленост се подчертава, наред с другото, значението на внедряването на енергия от възобновяеми източници, насърчаването на споразумения за закупуване на електроенергия и договори за разлика, и се поставя постоянен акцент върху издаването на разрешения, включително в промишлеността.

За създаването на **силни водещи пазари** за европейски чисти технологии и декарбонизирани продукти са необходими конкретни мерки както по отношение на предлагането, така и по отношение на търсенето. Промисленото управление на въглеродните емисии може да спомогне за декарбонизация на производствените процеси в промишлените отрасли, които са важни за европейската икономика, като допълни други усилия за декарбонизация. ЕС вече прилага някои политики, способстващи улавянето на CO₂, включително в рамките на Директивата за СТЕ на ЕС⁵ и Директивата за улавяне и съхранение на въглерод⁶. В допълнение, за да се ускори изпълнението на проектите за улавяне и съхранение на въглероден диоксид, в Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии⁷ се определя цел на равнището на ЕС за постигане на 50 милиона тона годишен капацитет за съхранение на CO₂ до 2030 г. Освен това чрез установяването на критерии за качество на ЕС и определянето на процесите на мониторинг и докладване се очаква Регламентът относно поглъщането на въглерод и въглеродното земеделие⁸ да стимулира инвестициите в иновативни технологии за поглъщане на въглерод. ЕС обаче ще трябва значително да увеличи усилията си, за да използва пълния потенциал на промишлените технологии за поглъщане на въглерод.

⁴ Док. 6601/25.

⁵ Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

⁶ Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации и за изменение на Директива 85/337/ЕИО на Съвета, директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и 2008/1/ЕО, и Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 114).

⁷ Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г.).

⁸ Регламент (ЕС) 2024/3012 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2024 г. за създаване на сертификационна рамка на Съюза за трайното поглъщане на въглерод, въглеродното земеделие и съхранението на въглерод в продукти (ОВ L, 2024/3012, 6.12.2024 г.).

Очаква се изпълнението на стратегията за промишлено управление на въглеродните емисии⁹ да улесни развитието на **пазар за уловения въглерод и трайните поглъщания на въглерод** и да подкрепи използването на уловения въглерод в по-широк набор от продукти. В предстоящия акт за механизъм за ускоряване на промишлената декарбонизация ще бъде предложен доброволен етикет за въглеродния интензитет на промишлените продукти, като се започне със стоманата. Заедно с преразглеждането на рамката за обществените поръчки ще бъдат предложени и конкретни критерии, насочени към увеличаване на пазарното търсене на декарбонизирани продукти с критерии за европейска преференция. Комисията ще започне работа и по опростяване и хармонизиране на **методиките за отчитане на въглеродните емисии** в подкрепа на разработването на чисти продукти.

Чистият преход изисква **значителни инвестиции**, като в допълнение към финансирането от публични източници от решаващо значение ще бъде мобилизирането на частен капитал. Комисията ще предложи създаването на Банка за декарбонизация на промишлеността с цел мобилизиране на 100 милиарда евро въз основа на финансиране от съществуващите ресурси на Фонда за иновации и допълнителни приходи от части от СТЕ, както и чрез използване на средства от InvestEU и доброволни ресурси на държавите членки. Това ще бъде базирано на конкурентен подбор, включително чрез договори за разлика в цената на въглеродните емисии, като същевременно се гарантира справедливо разпределение на подкрепата между държавите членки.

Един ефективен механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите (МКВЕГ) е изключително важен за **осигуряването на защита на промишлените отрасли на ЕС, обхванати от СТЕ на ЕС**, срещу нелоялна конкуренция и за гарантирането на **еднакви условия на конкуренция в световен мащаб**, като същевременно се стимулира **глобалното ценообразуване на въглеродни емисии**. Предложението за регламент за опростяване и укрепване на механизма за корекция на въглеродните емисии на границите¹⁰ ще бъде последвано по-късно през 2025 г. от цялостен преглед на функционирането на МКВЕГ, на чиято основа ще се направи преценка дали механизмът следва да се разшири така, че да обхване допълнителни сектори и продукти надолу по веригата, и ще се разгледа въпросът за изместването на въглеродни емисии при изнасяните стоки.

Целта на Пакта за чиста промишленост за постигане на декарбонизация при едновременно укрепване на конкурентоспособността налага осигуряването на **регулаторна предвидимост за промишлените отрасли**. Поради това, за да се защитят инвестициите и да се даде възможност за дългосрочно бизнес планиране, ЕС трябва да гарантира, че инструментите, правилата и финансирането в областта на околната среда се разработват и преразглеждат ефективно по начин, осигуряващ предвидимост за европейските промишлени отрасли.

⁹ Док. 6306/24.

¹⁰ Док. 6609/25.

Кръговостта в основата на декарбонизацията

Преходът към кръгова икономика не само носи ползи за околната среда и подпомага декарбонизацията, но може също да **намали зависимостта на ЕС** от външни доставчици на суровини и да направи основните материали по-достъпни и финансово приемливи. Секторът на рециклирането и вторичното производство в Европа се разраства бързо: очаква се кръговият потенциал на европейския пазар за вторично производство да нарасне от текущата си стойност от 31 милиарда евро към 2022 г. на 100 милиарда евро до 2030 г., като ще бъдат създадени 500 000 нови работни места.

Наскоро беше въведена широка регулаторна рамка, за да се стимулира кръговостта и да се улесни управлението на отпадъците като ресурс в Европа. Регламентът за екопроектирането на устойчиви продукти¹¹ цели подобряването на кръговостта, енергийните характеристики, възможността за рециклиране и дълготрайността на продуктите, които се пускат на пазара на ЕС, чрез определяне на изисквания за екопроектиране, евентуално за почти всички физически продукти. Освен това наскоро приетото специфично за отделните продукти законодателство, включително Регламентът за батериите¹² и Регламентът относно опаковките и отпадъците от опаковки¹³, определи цели за задължително рециклирано съдържание за различни материали, като същевременно гарантира, че продуктите, които се пускат на пазара на ЕС, могат да се рециклират в голяма степен. И накрая, Законодателният акт за суровините от критично значение¹⁴ съдържа мерки за подобряване на събирането и рециклирането на отпадъци, богати на суровини от критично значение. Това се допълва от неотдавнашното преразглеждане на Регламента относно превозите на отпадъци¹⁵, чиято цел е значително да се улесни транспортирането на отпадъци, предназначени за рециклиране в рамките на ЕС, като същевременно се ограничи износът на отпадъци извън ОИСР, за да се предотврати загубата на ценни вторични суровини.

¹¹ Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране за устойчиви продукти, за изменение на Директива (ЕС) 2020/1828 и Регламент (ЕС) 2023/1542 и за отмяна на Директива 2009/125/ЕО.

¹² Регламент (ЕС) 2023/1542 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 г. за батериите и негодните за употреба батерии, за изменение на Директива 2008/98/ЕО и Регламент (ЕС) 2019/1020 и за отмяна на Директива 2006/66/ЕО.

¹³ Регламент (ЕС) 2025/40 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки, за изменение на Регламент (ЕС) 2019/1020 и Директива (ЕС) 2019/904 и за отмяна на Директива 94/62/ЕО.

¹⁴ Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020.

¹⁵ Регламент (ЕС) 2024/1157 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно превозите на отпадъци и за изменение на регламенти (ЕС) № 1257/2013 и (ЕС) 2020/1056 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1013/2006.

Преходът към кръгова икономика обаче продължава да бъде възпрепятстван от **затруднения на пазарите за кръгови продукти и материали**. Поради това е необходимо да се стимулира пазарът, като се насърчават едновременно предлагането на качествени рециклирани материали и търсенето на вторични суровини. В Пакта за чиста промишленост Комисията предлага този въпрос да бъде решен чрез комбинация от законодателни мерки – приемането на акт за кръговата икономика – и други инициативи, например създаването на Център за суровините от критично значение и трансрегионални центрове за кръговост.

Въпроси към министрите:

- Смятате ли, че действията, предложени в Пакта за чиста промишленост, могат в достатъчна степен да подпомогнат промишлените отрасли в ЕС, за да останат конкурентоспособни и да осъществят прехода към нулеви нетни емисии? Смятате ли, че са необходими допълнителни действия?
 - Как виждате приноса на фонда за иновации и предвидената Банка за декарбонизация на промишлеността за постигането на тези цели?
 - Какви предизвикателства и пречки продължават да съществуват по пътя към кръгова европейска икономика? Има ли пропуски в законодателството, които трябва да се преодолеят, за да се увеличи повторната употреба, вторичното производство и рециклирането, както и за да се създаде процъфтяващ пазар за вторични продукти и материали?
-